

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР УЧНІВСЬКОЇ
МОЛОДІ
МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

СТАНЦІЯ ЮНИХ НАТУРАЛІСТІВ НОВОКАХОВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

ОСВІТНІЙ ПРОСТІР МІСЬКОЇ СТАНЦІЇ ЮННАТІВ
ЯК СЕРЕДОВИЩЕ ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ ВИХОВАНЦІВ

З досвіду роботи педагогічного
колективу станції юних натуралістів
Новокаховської міської ради

м. Нова Каховка – 2017 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ОСНОВНА ЧАСТИНА.....	7
1.1. Навчально-виховний процес.....	7
1.2. Історія.....	10
РОЗДІЛ 2. МОДЕЛЬ СОЦІАЛІЗУЮЧОГО ПРОСТОРУ «ЕКОЛОГІЧНА ШКОЛА КУЛЬТУРИ І РОЗВИТКУ».....	13
ВИСНОВКИ.....	24
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	25

ВСТУП

СТАНЦІЯ ЮНИХ НАТУРАЛІСТІВ НОВОКАХОВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

Об'єктивні дані про навчальний заклад: Станція юних натуралістів Новокаховської міської ради – позашкільний навчальний заклад. В. о. директора – Голованова Римма Якупівна.

Адреса: 74900, м. Нова Каховка Херсонської області, прт. Дніпровський, 263 Станція юних натуралістів Новокаховської міської ради; тел.: 7-63-02; email: stanciyanaturalistiv1986@ukr.net

Тема досвіду: Освітній простір міської станції юннатів як середовище особистісного розвитку вихованців.

Актуальність досвіду:

Історія людства нерозривно пов'язана з історією природи. На сучасному етапі питання традиційної взаємодії її з людиною вирости в глобальну екологічну проблему.

Для відновлення природної рівноваги нашої планети необхідно кардинально змінити ціннісні орієнтації в бік гуманізації, гармонізації процесу розвитку взаємозв'язку у системі “природа -людина”, тобто мова йде про культуру сталого розвитку — екологічну культуру, основною метою якої є поєднання людини з природою засобами пізнання і розуміння. Особливого значення набуває підготовка високоосвіченої, екологічно грамотної молоді, спроможної сприяти процесам гармонізації життєдіяльності людини, виведення суспільства на терени економічної і екологічної стабільності.

Процес встановлення відносин з оточуючим соціумом починається ще до народження і триває впродовж всього життя. Великі ресурси для особистісного розвитку дитини, зокрема в екологічному вихованні існують в установах позашкільної освіти, оскільки вони є повноправними партнерами шкільної освіти. Цінність позашкільної освіти в тому, що вона посилює

варіативну складову загальної освіти і допомагає дітям в особовому і професійному самовизначенні, сприяє реалізації їх сил, знань, отриманих в школі. Освітнє середовище на станції юних натуралістів носить суто екологічний характер.

Місією Станції юних натуралістів Новокаховської міської ради є трансляція цінностей екологічної культури для особистісного розвитку вихованців в освітньому просторі міста.

Педагогічний колектив Станції юних натуралістів Новокаховської міської ради ставить перед собою завдання засобами позашкільної освіти створити сприятливі умови для особистісного зростання та соціалізації вихованців, і як результат, ми побачимо відповідальну особистість, яка здатна до самоосвіти і саморозвитку, вміє використовувати набуті знання і вміння для творчого розв'язання проблеми, критично мислити.

Станція юних натуралістів Новокаховської міської ради сприяє поглибленню і розширенню шкільного базового рівня біологічної освіти, еколого-натуралістичній творчості вихованців, що забезпечує оволодіння поглибленими знаннями про навколишнє середовище, формування екологічної культури особистості.

Мета досвіду: Розробка методології та створення умов формування освітнього середовища особистісного розвитку вихованців станції юних натуралістів.

Задачі:

1. забезпечити розбудову такого освітнього простору станції, у якому юннати досягнуть особистісного розвитку.
2. створення моделі соціалізуючого освітнього простору,
3. забезпечити успіх творчої діяльності та розвиток кожної особистості, виховувати в них якості розумного природокористувача, глибоко обізнаного з природними та екологічними закономірностями.

Головною метою роботи всіх гуртків закладу є формування екологічної свідомості через поглиблене вивчення та організацію досліджень природи рідного краю, розширення елементарних знань гуртківців про предмети і явища природи, розкриття в доступній формі зв'язків між живою та не живою природою, формування уявлення про залежність людини від навколишнього середовища, формування у гуртківців громадську відповідальність за збереження рідного природного середовища як важливого фактора існування людини.

Об'єкт дослідження: процес формування освітнього простору закладу.

Предмет дослідження: особистісний розвиток вихованців в умовах освітнього простору закладу

Новизна досвіду: створення моделі соціалізуючого освітнього простору, здійснюється встановлення соціального партнерства зі всіма його суб'єктами.

Теоретична значущість досвіду.

Еколого-натуралістична освіта та виховання є одним із пріоритетних напрямків позашкільної освіти, методологічна основа змісту якої базується на державних законах та нормативних документах щодо освіти України. Найбільш актуальними у вихованні екологічної культури та розвитку особистості є Концепція екологічної освіти України[6], Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки [9].

Освітнє середовище розглядають з позиції комунікативно-орієнтованої моделі В. Рубцова, згідно якої провідною стає форма співробітництва (комунікативної взаємодії), що створює особливі види спільності між учнями і педагогами, а також самими учнями. Схожі ідеї щодо функціонування освітнього середовища знаходимо у В. Слободчикова, який в центрі аналізу ставить спільну діяльність суб'єктів освітнього процесу.

Проблеми взаємодії школи та родини, основи створення цілісного виховного простору розглядаються в працях І. Д. Бега, Л. Л. Кацинської,

О. В. Кузьменко, О. В. П. М. Щербаня). На думку Н. А. Пустовіт сучасна особистість повинна відповідально вирішувати життєві ситуації, підпорядковуючи задоволення своїх потреб принципам сталого розвитку[11].

Практичне значення досвіду полягає у створенні умов для інноваційного розвитку закладу, визначенні орієнтирів і підходів до забезпечення якісної та ефективної організації освітнього процесу, в упровадженні в педагогічну практику діяльності закладу оптимальних прийомів, методів і форм позашкільної роботи.

Науково-методичне значення досвіду полягає у вдосконаленні навчально-виховного процесу, теоретико-методологічному дослідженні та пошуку нових ідей, форм, засобів формування етичного ставлення до природи, усвідомлення функцій природи в житті людини та її самоцінності, почуття особистої причетності до збереження природних багатств.

Очікуваний результат: Вихованець матиме високий культурний і інтелектуальний рівень розвитку, духовне багатство, відрізнятиметься красою внутрішнього світу, здатністю приймати обмірковані рішення, самостійно формулювати і конкретизувати проблему, обґрунтовувати необхідність і умови її розв'язання, що й призведе до створення цілісного життєвого простору.

РОЗДІЛ 1

ОСНОВНА ЧАСТИНА

1.1. Навчально-виховний процес

Говорячи про еколого-виховне середовище станції юних натуралістів, необхідно визначитися з поняттям "освітнє середовище". Існують різні погляди на зміст терміну "освіта", "середовище". Ми розумітимемо під освітнім середовищем систему впливів і умов формування особи за заданим зразком, а також можливостей для її розвитку, що містяться в соціальному і просторово-предметному оточенні.

Станція юних натуралістів Новокаховської міської ради, є установою додаткового утворення еколого-біологічної спрямованості.

Сучасна екологічна освіта розглядається як системоформувальний компонент всього освітнього простору, що визначає його стратегічні цілі й провідні напрями, створює моральну і духовну основу школи майбутнього. Її провідними принципами є: принцип гуманізму, природовідповідності, екологічного мислення, співробітництва, оцінювально-рефлексивний принцип, просвітницької роботи з батьками, соціокультурності, цілісності.

Для особистісного розвитку вихованців, СЮН Новокаховської міської ради ставить перед собою основні завдання:

- збільшення охоплення позашкільною еколого-натуралістичною освітою дітей шкільного віку з метою задоволення їхніх культурно-освітніх потреб, а також потреб у професійному самовизначенні і творчій самореалізації;
- забезпечення доступності та безперервності освіти, здійснення освіти впродовж життя;

- модернізація змісту позашкільної освіти на засадах компетентнісного підходу;
- підвищення якості позашкільної еколого-біологічної освіти на інноваційній основі;
- урізноманітнення напрямів позашкільної освіти, удосконалення форм, методів і засобів навчання та виховання;
- підвищення навчально-методичного рівня діяльності закладу;
- забезпечення розвитку природоохоронного, дослідницько-експериментального, оздоровчого, профорієнтаційного напрямку еколого- натуралістичної діяльності;
- координація екологічної освіти і виховання у загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах міста;
- організація участі дітей та учнівської молоді в міжнародних, всеукраїнських, регіональних екологічних проектах, програмах, конкурсах, акціях еколого-натуралістичного напрямку;
- розвиток співпраці з державними та громадськими екологічними організаціями, з позашкільними профільними закладами, загальноосвітніми закладами по залученню учнів до еколого-натуралістичної роботи;
- проведення заходів щодо оздоровлення та відпочинку дітей, поєднання його з вивченням заповідних територій Херсонської області в рамках участі в обласній експедиції «Вивчення біорізноманіття адвентивних та ендемічних життєвих форм у біосферному заповіднику Асканія – Нова»;
- створення умов для гармонійного розвитку національно-свідомої, високоосвіченої, життєво-компетентної творчої особистості, здатної до саморозвитку та самовдосконалення, готової до життя і праці в інформаційному суспільстві;

- забезпечення умов для збереження здоров'я дітей і учнівської молоді; духовного, інтелектуального, фізичного розвитку дитини в умовах СЮН;
- створення ефективної системи пошуку, підтримки і розвитку талановитої учнівської молоді;
- використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховному процесі;
- забезпечення інноваційної дослідницько-експериментальної роботи із вихованцями.
- інноваційна діяльність щодо впровадження особистісно-орієнтованої технології та принципів гуманної педагогіки у навчально-виховний процес та формування освітнього середовища, яке забезпечує соціальну адаптацію дитини;
- впровадження міжнародної програми «Глобальне вивчення оточуючого середовища» в освітній процес гуртків екологічного спрямування СЮН;
- організація науково-дослідницької роботи, направленої на підвищення якості екологічної позашкільної освіти в гуртках СЮН;
- використання інформаційно-комунікаційних технологій для співпраці з еколого-натуралістичної роботи в мережі позашкільних закладів області;
- робота над створенням позитивного іміджу і пропаганди діяльності СЮН;
- зміцнення матеріально-технічної бази;
- Реалізація поставлених задач здійснювалася через такі форми роботи:

➤ Робота в рамках Асоціації навчальних закладів особистісно орієнтованого навчання за принципами гуманної педагогіки Новокаховської міської ради.

10

➤ Проведення методичних рад, педагогічних читань, інструктивно-методичних нарад, інструктивно-методичних семінарів, тижнів позашкільної освіти, наукових конференцій, конкурсів, акцій, ділових ігор, традиційних та нетрадиційних форм роботи з дітьми та інше.

➤ Велика увага приділялася формуванню національної свідомості та патріотичному вихованню юннатів на заняттях засобами рідної мови, культури, народних традицій, звичаїв тощо.

1.2. Історія

Рішенням міської Ради народних депутатів у 1986 році було відкрито новий позашкільний заклад еколого-натуралістичного спрямування – Станція юних натуралістів в приміщенні ясел у с. Основа. Безпосереднім ініціатором її була Клец В.О., завідувачка міськво. Її зусиллями вирішена проблема приміщення та навчально-дослідної ділянки для СЮН. Директором було призначено Г.Ф. Оленеву. З 2000 року її очолює Петрова Н.Р.

Весною 1987 року силами гуртківців було розроблено ділянку 15 соток. Першими керівниками гуртків були Селенцова Тетяна Іванівна, Чубко Марія Іванівна, Мельников Юрій Миколайович. 1 жовтня 1987 р. директором призначена Боровинська Іда Захарівна.

У 1987-88 навчальному році на ділянці було прокладено бетонні доріжки, завезено добрива, розбито клумби, рабатки, висаджено 26 видів квітів. Над дверима СЮН було написано «Ласкаво просимо», і діти почали «проситися». У першому навчальному році їх було 555 у 37 гуртках за 12 профілями: ботаніки, акваріумісти, орнітологи, фотоюннати тощо.

З великою любов'ю, зацікавленістю, активністю почали створювати живий куточок. І вже через півроку там жили морські свинки, сірійські хом'ячки, хвилясті папуги, черепахи, кролик, різноманітні акваріумні риби.

У грудні 1987 року СЮН було нагороджено Почесною грамотою ЦК ЛКСМУ, Міністерства освіти УРСР за активну участь у природоохоронній діяльності.

11

За досягнення і успіхи у роботі у 1990 р. СЮН було присвоєно звання «Зразкова». Зростає інтерес гуртківців до дослідницької роботи, міцнішала матеріальна база, це дозволило створити перше в Херсонській області учнівське наукове товариство «Джерельце», його очолює Краснобородько С.Є.

За часи Перебудови СЮН лишилася без матеріально-технічної бази, без теплиці, земельної ділянки, живого куточка і майже без квітів. Дослідницьку роботу перенесли на приватні садові ділянки. Більшість гуртків треба було перепрофілювати за новими напрямками роботи - еколого-естетичним та еколого-пропагандистським. І у листопаді 1996 року в міській картинній галереї відбулася перша виставка дитячих робіт присвячена 10-річчю Станції.

У 2001-2002 навчальному році юннати працюють над практично-теоретичною проблемою «Збільшення складу рослинних спільнот Нижньодніпровських заплав». Ця робота виграла грант Міністерства сільського господарства та рибальства Нідерландів. На отримані кошти було видано путівник по екологічній стежині парку імені Фалдзинського і висаджено багряник канадський, унабі, дика віргниська хурма, кизил тощо. Неодноразово СЮН була переможцем міського конкурсу «Кращий позашкільний заклад».

НТУ «Джерельце» за практичну роботу «Дослідження корисних видів дикої флори, які слід ввести в культуру», нагороджено Грамотою інституту ботаніки імені Холодного НАН України, матеріали юних дослідників увійшли до видання «Флора судинних рослин України».

У 2008 р., у зв'язку з передачею приміщення СЮН церкві, було знищено прекрасну квітково-декоративну ділянку станції натуралістів – одне із самих квітучих куточків с. Основи. Станції юннатів виділені 2 приміщення в ЗОШ № 6 та невеличка пришкільна ділянка.

У 2008-2009 н. р. на СЮН відновлений живий куточок, в якому поселяються декоративні кролі, щурі, морська свинка, миші-піщанки,

12

хом'ячки, папужки. Оформлена постійно діюча виставка дитячих робіт, приведена в порядок навчально-дослідна ділянка.

Сьогодні педколектив вирішує завдання створення позитивного іміджу і пропаганди діяльності СЮН, пошуку, розвитку і підтримки обдарованих дітей.

РОЗДІЛ 2

МОДЕЛЬ СОЦІАЛІЗУЮЧОГО ПРОСТОРУ «ЕКОЛОГІЧНА ШКОЛА КУЛЬТУРИ І РОЗВИТКУ»

Педагогами СЮН, з метою особистісного розвитку вихованців була створена “Екологічна школа культури і розвитку” (модель соціалізуючого простору СЮН).

Мета: створити модель соціалізуючого простору станції юних натуралістів; виховувати екологічно свідому особистість через організацію цікавої екологічної роботи з учнями, їх учать у дослідницькій роботі та природоохоронних акціях, допомога новому поколінню в усвідомленні себе частинкою світу, у якому ми живемо.

Етапи дослідження:

2014-2015 р.р. – проектувальний, під час якого розробляється структура (модель) соціалізуючого освітнього простору СЮН, здійснюється встановлення соціального партнерства зі всіма його суб'єктами. Завдання:

- зробити теоретичний аналіз науково-методичної літератури з теми;
- укладання угод про спільну діяльність з усіма соціальними партнерами, які дали згоду бути суб'єктами освітнього соціалізуючого простору;
- активізація роботи з батьками дітей та учнів з урахуванням їх вікових особливостей соціалізації шляхом проведення спільних свят, екскурсій, дискусійних студій; залучення батьків до проведення гурткової роботи на громадських засадах; скоригувати діяльність СЮН з розробки моделі закладу;
- представлення на Дні педагогічної ідеї оригінальну структуру (модель) освітнього соціалізуючого простору та внести корективи, доповнення відповідно до наданих рекомендацій.

2015-2017 р.р.; – формувальний, який передбачає оновлення змісту освітньої діяльності навчального закладу, форм і методів взаємодії з іншими

соціальними інститутами на основі розробленої структури (моделі) соціалізуючого освітнього простору. Завдання:

- продовжити початі нововведення, забезпечуючи системний підхід до реалізації мети проблеми.

2017-2018 р.р. – результативно-оцінювальний, на якому здійснюється оцінка впливу компонентів соціалізуючого освітнього простору на рівень готовності особистості взаємодіяти з соціумом; стану підготовки педагогічних працівників до здійснення соціалізації дітей, підлітків і учнівської молоді. Завдання:

- моніторинг рівня готовності особистості до взаємодії з соціумом.

Стає загально визнаним те, що одним із найсуттєвіших проявів мудрості сучасної людини є її екологічна компетентність.

Ч. Кисельов (укр.. філософ)

Сучасна екологічна освіта розглядається як системоформувальний компонент всього освітнього простору, що визначає його стратегічні цілі й провідні напрями, створює моральну і духовну основу школи майбутнього. Її провідними принципами є: принцип гуманізму, природовідповідності, екологічного мислення, співробітництва, оцінювально-рефлексивний принцип, просвітницької роботи з батьками, соціокультурності, цілісності.

У більшості країн накопичений цікавий оригінальний досвід цієї сфері. Так, у Японії формування природоохоронної свідомості здійснюється вже з 1910 року: спочатку у приватних школах, а потім і у державних навчальних закладах. У Голландії з 1919 року веде свою історію така практична форма екологічної освіти як Служба дитячих та шкільних садових ділянок. Позитивно, що вона завжди планувала роботу таким чином, щоб допомогти дітям у самостійному усвідомленні закономірностей життя природи, своєї ролі як її частини через набуття практичного досвіду спілкування з оточуючим середовищем. З 30-х років серйозна роль питанням

охорони природи приділяється у школах Фінляндії. Вивчаються вони на безперервній основі, починаючи з дошкільного віку, і безпосередньо пов'язуються з завданнями морального, трудового, розумового, естетичного виховання. Як і в інших країнах, у США екологічна освіта здійснюється на міжпредметній основі, тобто охорона природи є складовою не тільки природничих дисциплін, а й економіки, математики, сільського господарства, історії, управління. Активно використовуються практичні та наочні методи навчання: робота на пришкольніх ділянках, екологічні екскурсії, польові заняття, екологічні ігри тощо. Поширеною є практика залучення до проведення тематичних занять вчених-фахівців із заповідників. Удосконалення програм екологічної освіти здійснюється у напрямі активізації практичного досвіду учнів та запровадження наукових способів розв'язання екологічних проблем. Починаючи з 60-х років екологічна освіта сприймається як найефективніший засіб формування активної соціальної позиції у Великобританії. Оскільки жителі всіх регіонів країни приймають безпосередню участь у виробленні адміністративних рішень, щодо охорони навколишнього середовища, школярі відчують свою безпосередню причетність до долі своєї малої батьківщини. Учні привчають розробляти та здійснювати проекти щодо поліпшення екології конкретних територій. Багато уваги приділяється створенню навчальної літератури екологічної спрямованості, в якій розкриваються питання природних ресурсів, забруднення навколишнього середовища, його поліпшення, цінності для людини та тваринного світу. На основі міждисциплінарного та безперервного принципу здійснюється екологічна освіта у ФРН. У країні створено ряд центрів екологічної освіти (Інститут педагогіки природничих наук у м. Кіль, Відомство з охорони оточуючого середовища у Берліні, Німецьке товариство екологічного виховання тощо), які приймають участь у розробці та здійсненні програм природоохоронних заходів, до яких залучаються і школярі.

Екологічна школа культури і розвитку передбачає:

- Поступове поетапне реформування екологічної освіти та виховання особистості на наукових і духовних принципах з урахуванням національних традицій, надбань та світового досвіду;
- Формування поколінь з новою екологічною культурою, новим екологічним світоглядом на принципах гуманізму, екологічного мислення з метою збереження і відновлення природи України та її біологічного різноманіття;
- Задоволення запитів гуртківців до умов життя, до реалій суспільного розвитку регіону;
- Сприяння адаптації гуртківців до умов життя, до реалій суспільного розвитку регіону.

Принципи побудови соціалізуючого простору:

Принцип гуманізму:

- Цінність людини, як особистості;
- Атмосфера турботи про здоров'я;
- Формування взаємовідносин на основі приязності, доброзичливості, співпраці, взаємної допомоги, турботи і відповідальності, справедливості, правдивості, чесності, сумлінності, порядності.

Принцип природовідповідності:

- Визначення змісту, методів та форм педагогічного впливу на особистість;
- Індивідуальні особливості сприйняття соціального оточення;
- Наукове розуміння взаємозв'язку природних і соціокультурних процесів;
- Враховує рівень розумового розвитку дитини, відповідно до її статі, віку;
- Формує відповідальність за розвиток самих себе.

Принцип екологічного мислення:

- Всі заняття містять екологічний матеріал;
- Втілення ланцюжка переходу екологічної грамотності в екологічне мислення.

Принцип співробітництва:

- Реалізує демократизм, рівність, партнерство у соціальносуб'єктних відносинах батьків та керівників гуртків;
- Батьки разом з підлітком накреслюють цілі, зміст навчально-виховної діяльності, обирають форми співтворчості, дають оцінку взаємовпливу, корегують процес його соціалізації

Оцінювально –рефлексивний принцип:

- Оцінка ефективності навчально-виховних заходів та співпраці усіх інститутів і агентів соціалізації;

- Розвиток адекватних здібностей та компетентностей сучасної особистості;
- Презентації, творчі звіти.

Принцип просвітницької роботи з батьками:

- До основних напрямів діяльності керівників гуртків і батьків відносяться:
  - усвідомлення батьками, вчителями та місцевою громадою суспільної значущості дитини
  - визнанні пріоритетів розвитку дітей;
  - підтримка обдарованих дітей,
  - консолідації зусиль, спрямованих на захист дитячих прав.

Принцип соціокультурності:

- Формування соціальної культури особистості;
- Відображається в культурі поведінки, мовлення, спілкування, в засвоєнні та привласненні нею загальнокультурних, етнічних надбань.

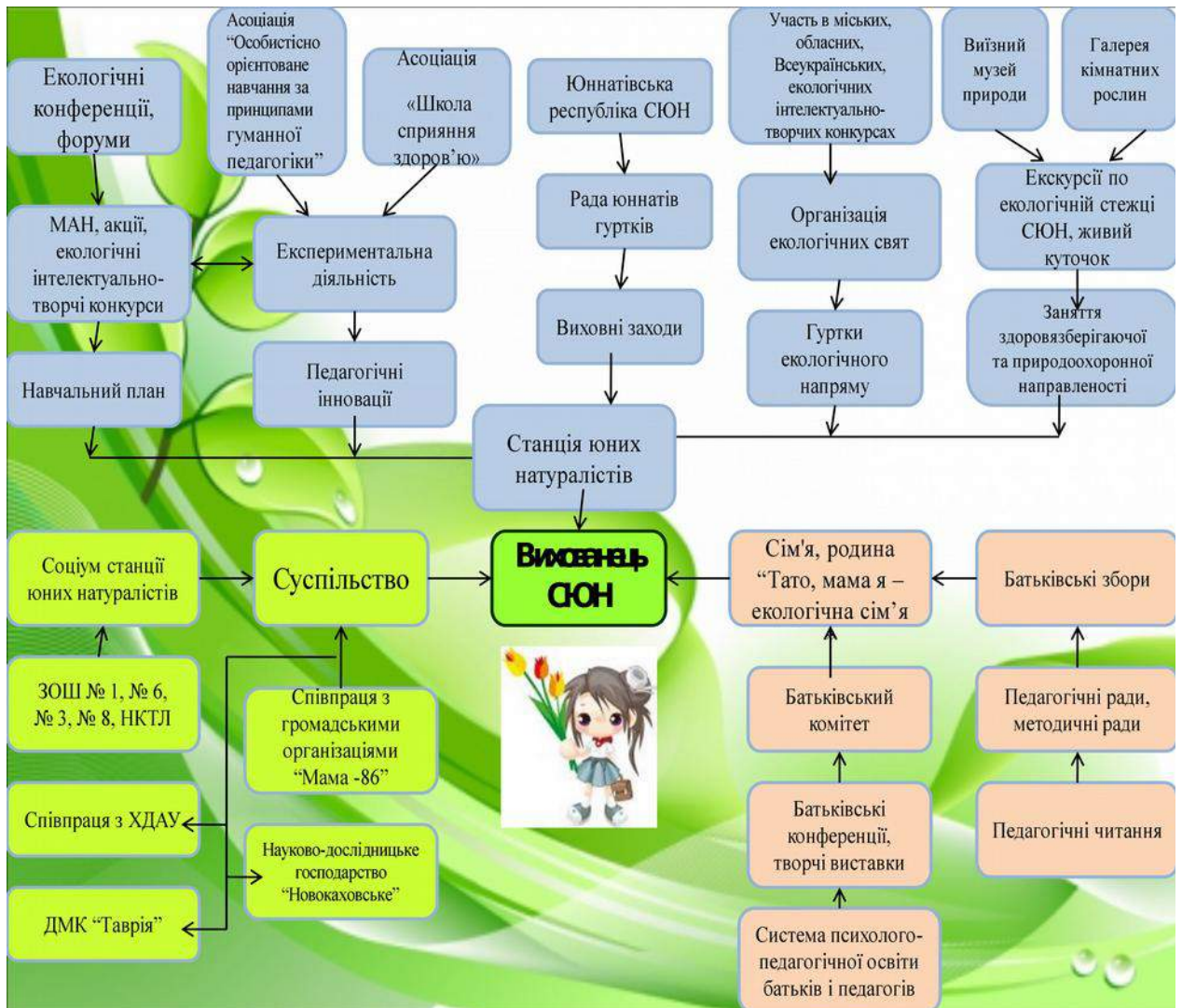
Принцип цілісності:

- Виховання організується як системний педагогічний процес; спрямовується на гармонійний та всебічний розвиток особистості, формування в неї цілісної картини світу.
- Базується на розумінні того, що подальший розвиток людства відбувається тільки в єдності з розвитком природи, з її багатогранністю і багатством.

Модель соціалізуючого простору СЮН

Таким чином, за умови розробки та впровадження моделі соціалізуючого простору СЮН будуть відбуватися якісні зміни як в навчально-виховному середовищі, так і в сім'ї, на рівні місцевої громади, що поступово зближує життєдіяльність станції юних натуралістів з іншими навчальними закладами. Екологічна школа культури і розвитку буде

втілювати ефективний розвиток дитини – підлітка – особистості, матиме високий культурний і інтелектуальний рівень розвитку, духовне багатство, відрізнятиметься красою внутрішнього світу, здатністю приймати обмірковані рішення, самостійно формулювати і конкретизувати проблему, обґрунтовувати необхідність і умови її розв'язання, що й призведе до створення цілісного життєвого простору.

ВИСНОВКИ

Освітнє середовище Станції юних натуралістів Новокаховської міської ради як по особливому структурований і змістовно наповнений простір, який дозволяє проявитися творчо спрямованій, розвинутій особистості у всьому багатоманітні її творчих здібностей.

Заклад забезпечив розбудову такого освітнього простору станції, у якому юннати досягають особистісного розвитку.

Педагогами створена модель соціалізуючого освітнього простору СЮН та захищена 30 березня 2015 р. на Дні педагогічної ідеї у ЗОШ №10 Новокаховської міської ради.

Заклад забезпечує успіх творчої діяльності та розвиток кожної особистості, сприяє вихованню в них якості розумного природокористувача, глибоко обізнаного з природними та екологічними закономірностями.

Характерними рисами інноваційних освітніх технологій ХХІ століття є формування в учнів здатності до розуміння нових, незвичайних ситуацій, прогнозування майбутніх подій, оцінки наслідків прийнятих рішень і, більше того, навіть до створення можливого і бажаного майбутнього. Тому кожен навчальний заклад має створювати освітній простір, який дає можливість сміливо крокувати в майбутнє.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання: Науково-методичний посібник. – К.: ІЗМН, 1998. – 204 с.
2. Бойко А.М. Оновлена парадигма виховання: шляхи реалізації: Навч.-методичний посібник для вчителів шк., викладачів, студ. пед. нав. закл. – К.: ІЗМН, 1996. – 232 с.
3. Виховання громадянина: Психолого-педагогічний і народознавчий аспекти: Навчально-методичний посібник / П.Р. Ігнатенко, В.П. Поплужний, Н.І. Косарева, Л.В. Крицька. – К.: Інститут змісту і методів навчання, 1997. – 252 с.
4. Голобородько Е.П. Мікроклімат в семье и его роль в воспитании детей // Науковий вісник Південноукраїнського педагогічного університету ім. Д.Ушинського: Зб. наук. пр. – Випуск 4-5. - Одеса, 1999. – С. 82-85.
5. Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття). – К.: Радуга, 1994. – 61с.
6. Концепція екологічної освіти в Україні.
7. Лавриненко Н. Соціалізація молоді: перспективи сім'ї та школи // Директор школи. - 2003.- № 39. - С. 3-6.
8. Лозова В. І., Троцько Г. В., Теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник / Харк. Держ. Пед. Ун-т ім. Г. С. Сковороди. - 2-е вид., випр. і доп. - Харків: "ОВС", 2002.
9. Національна доктрина розвитку освіти у ХХІ столітті // Шкільний світ. - 2001. - С. 3-6.
10. Пометун О.І. Молодь обирає дію: соціальне проектування – новий підхід до виховання молоді // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнтований зб. – К.: Вид. «Департамент», 2003. – С. 327-333.

11. Пустовіт Н. А. Особистісно орієнтовані технології екологічного виховання підлітків / Пустовіт Н. А. / Наукові записки. Серія: педагогіка і психологія. – Вінниця: РВВ ДП “Державна картографічна фабрика” , 2001. - Випуск 5. – С. 59-62
12. Рубцов В. В. Коммуникативно-ориентированные образовательные среды. Психология проектирования /В.В.рубцов (Сб. статей под ред В. В. Рубцова). – М., 1996. – С.66-85.
13. Сухомлинська О.В Ідея громадянськості й школа в Україні // Шлях освіти. - 2000. - №4. - С. 21-25.
14. Теоретико-методологічні засади процесу соціалізації дітей та учнівської молоді в сучасному освітньому просторі : методичні рекомендації. – Херсон., 2013. – 48 с.
15. Хайруліна Н. Школа як система взаємодії // Завуч, 2000. – №13.- С. 7-8.